

Barwy Wojsk Inżynieryjnych (saperskie) ustalone na podstawie dokumentów

Barwy saperskie czerwono – czarne to wywodzące się z historii Wojska Polskiego II Rzeczypospolitej barwy ustanowione wojskowymi przepisami mundurowymi, a nie barwy przestępczej Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) – Bandery.

Poniżej przedstawiono rodowód barw dla wojsk inżynieryjnych (pionierów) saperskich ustanowione przepisami prawnymi.

Ustawa z dnia 19 lutego 1993 roku: **O znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej**, opublikowaną w (Dz. U. Nr 34, poz.154, uzupełnioną w 1995 r. Nr 150 poz.731) i inne dokumenty:

1. Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 grudnia 2005 roku, zmieniające zarządzenie w sprawie zasad używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustalenia innych znaków używanych w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, (M.P. z dnia 20 grudnia 2005 roku),
2. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 02 grudnia 2004 roku, opublikowanym w Dz. U. Nr 7 z dnia 13 stycznia 2005 roku, poz. 53,54 Przepisy Mundurowe,

w których określono: barwy, sztandary, flagi, rodzaje wojsk w sposób ogólny np.: Lotnictwo, Marynarkę Wojenną, Wojska Lądowe, ale nie zostały określone barwy dotyczące rodzaju wojsk (lądowych) w tym, wojsk inżynieryjnych. Dotyczy, to również przepisów ubiorczych, które zostały wprowadzone po 1989 roku na mocy ustawy sejmowej.

Rozkaz, wydany przez Ministra Obrony Narodowej po II Wojnie Światowej, a mianowicie: „Dziennik Nr 4, Rok IV Warszawa, Dz. Rozk. MON z dnia 1 marca 1949 roku” (pisownia oryginalna), są to Przepisy ubiorcze WP, gdzie na stronie 153 pozycja 30 pokazane zostały **barwy saperskie czerwono – czarne**. Przepisy te obowiązywały do 1952 roku, kiedy to wprowadzono nowe, pod nazwą „ Przepisy ubiorcze żołnierzy Sił Zbrojnych w czasie pokoju”, wydane przez MON w 1952 roku. Sygnatura Mundurowa Tabela 3/52. w przepisach tych patki mundurów są wszystkie czerwone, z wyjątkiem Lotnictwa (niebieskie).

Nie udało się dotrzeć do dokumentów, które by w sposób jednoznaczny określały barwy saperskie. Dlatego też w poszukiwaniu źródeł historycznych oparłem się na latach dwudziestolecia międzywojennego w II Rzeczypospolitej. Okres ten jest szczególnie ważny dla tradycji oręża polskiego, ponieważ nawiązuje do wcześniejszych tradycji żołnierza

polskiego. Dzięki pracownikom Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie zapoznano się z dokumentami oraz publikacjami dotyczącymi barwy broni oraz munduru żołnierza polskiego. Są to niżej wymienione pozycje:

1. Dziennik rozkazów wojskowych Ministra Spraw Wojskowych z 1919 roku (III tomy).
2. Umundurowanie Wojska, Marynarki Wojennej i Przysposobienia Wojskowego w Polsce. Autor mjr dypl. Mieczysław Pęczkowski. Wydane przez Główną Księgarnię Wojskową, Warszawa 1935 rok.
3. Polski mundur Wojskowy, autor Żygulski (junior) – Wielecki. Wydane przez KAW, Kraków 1988 rok.
4. Polski mundur wojskowy 1918-1939. Autor Henryk Wielecki. Wydanie Bellona 1995 rok.
5. Wojsko Polskie w latach 1939-1945. Barwa i broń. Autorzy: Bielecki, Jońca. Warszawa 1984. Wydanie Inter Press.
6. Żołnierz Polski. Ubiór, uzbrojenie i oporządzenie od 1939 do 1965 roku. Autor Muzeum Wojska Polskiego. Wydawnictwo MON, Warszawa.
7. Księga Kawalerii Polskiej 1914-1947. Rodowody – Barwa – Broń. Autor Henryk Smaczny. Warszawa 1989 rok. Wydawnictwo Tesco.

Pozycje i opracowania potwierdzające barwy Wojsk Inżynieryjnych (saperskie), a zatem:

1. I pozycja w sposób ogólny traktuje o noszeniu różnego rodzaju umundurowania, przypominam, że dotyczy roku 1919;
2. II pozycja już bardziej szczegółowo, i tak: str.13 poz. 45 (szwadrony pionierów porporzec czerwony- góra, czarny- dół, poz.54,
3. (baony saperów barwy czerwono-czarne) poz.77 szkoły pchr., otok czarny, wypustka czerwono-czarna, str. 21, por szwadronu pionierów w ubiorze polowym – wypustka na kołnierzu czerwono-czarna, str. 22 kpt. saperów w stroju służbowym, patka na kołnierzu płaszcz czerwono-czarna, str. 26 saper- ubiór polowy, wypustka czerwono-czarna, str. 29 ubiór pchr. barwy jw.;
4. III pozycja, str. 256 rys 220 (mundur pozasłużbowy porucznika 5 psap, lata 1930-1935, barwy na kołnierzu czerwono-czarne), str. 308 fot. 345 mundur polowy kpt Jaxy – Rożena – szefa sztabu wojsk inżynieryjnych 2 AWP 1945 r.- patki na mundurze czerwono – czarne,

5. IV pozycja, str. 73- trzeci akapit od góry cyt. „, Podobnie szwadrony pionierów, które nosiły proporczyki pąsowo-czarne i czarne otoki..... w 1927 roku zmieniono z pąsowo czarnych na szkarłatno – czarne i otok na szkarłatny” kon. cyt.; str. 83 poz. 41 szwadrony pionierów proporce– czerwono-czarne, poz. 42 dla porównania dywizjony artylerii konnej czarno-czerwone, poz. 43 bat. i dywizjony panc. czarno-czerwone;
6. V pozycja, str. 130 fot. 3 (łapka sap. czerwono-czarna i dla porównania fot. 6 kołnierz płaszcza z proporczykiem broni pancernej: czarno-czerwony), str. 131 baony mostowe saperzy rys. 16, łapka czerwono-czarna, str. 205 rys 17 proporzec czerwono-czarny saperów dywizyjnych;
7. VI pozycja, zawiera między innymi przepisy ubiorcze cytowane na wstępie, podstawa Dz. Rozk. MON Nr 4 p. 30 z 1949 roku.
8. VII pozycja, str. 79 Dyslokacja 1 Warszawskiej Dywizji Kawalerii... barwy broni, kawalerii pancernej – dla porównania czarno – czerwone, str. 230 „Szwadrony Pionierów”, określono barwy proporców w kolorach szkarłatno – czerwonym, str. 252 12 Szwadron Saperów barwa na proporcu czerwono – czarna, szwadrony pionierów tabela nr 76, barwy czerwono – czarne, dla porównania tabela 75, 14 Dywizjon Artylerii Konnej, barwy czarno – czerwona, str. 357 rys. 9 rotmistrz 1 Szwadronu Pionierów, barwy czerwono-czarne, otok czerwony, str. 360 rys 33, starszy pionier 10 Szwadronu Pionierów, barwy czerwono – czarne, rys 40 pionier 11 Szwadronu Pionierów, barwy jak wyżej, str. 378 Szwadronu Pionierów – barwy jak wyżej,, str 382, barwy Dowództwa 1 i 2 Batalionu Saperów, też czerwono – czarne;

Inne dokumenty i przedmioty prezentujące barwy saperskie:

- Mundur wyjściowy majora i pułkownika wojsk saperskich z okresu II RP znajdujących się w magazynach Muzeum WP w kontekście barw. Barwy na patkach czerwono – czarne;
- 4 numer kwartalnika „Saper” artykuł pod tytułem: Odznaka 2 Stargardzkiego Batalionu Saperów” mjr Andrzeja Szutowicza, gdzie barwy saperów określone zostały jako: czerwono – czarne.

Barwy saperskie, powinny być tym elementem, które łączą saperów a nie dzielą. Dlatego też zgodnie z historią i tradycją wojsk inżynieryjnych WP, barwy saperskie to kolor **czerwono – czarny**.

Opracował ppłk w st. spocz. Zygmunt PAJĄK pracownik wojska Szefostwa IW dla Prezesa SSP gen. bryg. Janusza LALKI.